

Súd: Krajský súd Nitra
Spisová značka: 7CoR/1/2023
Identifikačné číslo súdneho spisu: 4221201862
Dátum vydania rozhodnutia: 22. 02. 2024
Meno a priezvisko sudcu, VSÚ: JUDr. Lenka Halmešová
ECLI: ECLI:SK:KSNR:2024:4221201862.1

ROZSUDOK V MENE SLOVENSKEJ REPUBLIKY

Krajský súd v Nitre, v senáte zloženom z predsedníčky senátu JUDr. Lenky Halmešovej a členiek senátu JUDr. Eriky Madarászovej a JUDr. Marty Polyákovej, v spore žalobkyne: A. B., nar. XX.XX.XXXX, bytom C. XXX, adresa na doručovanie: ulica biskupa D. XX/XX, D., zastúpená: dr. jur. Zita E. C., advokátka so sídlom Dunajské nábrežie 14, Komárno, proti žalovanému: PROFI CREDIT Slovakia, s. r. o., so sídlom Pribinova 25, Bratislava, IČO: 35 792 752, zastúpený: Advokátska kancelária JUDr. Andrea Cviková, s. r. o., so sídlom Kubániho 16, Bratislava, IČO: 47 233 516, o odvolaní žalovaného proti rozsudku Okresného súdu Komárno č. k. 10Cr/1/2021-167 zo dňa 12. septembra 2022 v spojení s opravným uznesením č. k. 10Cr/1/2021-192 zo dňa 11. októbra 2022,

rozhodol:

Odvolací súd napadnutý rozsudok súdu prvej inštancie v spojení s opravným uznesením **p o t v r d z u j e .**

Žalobkyni **p r i z n á v a** voči žalovanému nárok na náhradu trov tohto odvolacieho konania v plnom rozsahu.

odôvodnenie:

1. Súd prvej inštancie napadnutým rozsudkom rozhodol, že zrušuje rozhodcovský rozsudok vydaný rozhodcom Mgr. Miroslavom Semancom, Slovenského arbitrážneho súdu zriadeného Asociáciou Slovenských arbitrážnych súdov, z.z.p.o., so sídlom Križna 56, 821 08 Bratislava z 03.02.2021, spisovej značky 79/07/20 (I. výrok). Žalobkyni proti žalovanému priznal nárok na náhradu trov konania v plnom rozsahu (II. výrok). Rozhodnutie vo veci samej po právnej stránke odôvodnil ustanoveniami § 45 ods. 1 písm. e), i), a l), § 45 ods. 3, § 46 ods. 1, § 3 ods. 1 - 8 zákona č. 335/2014 Z. z. o spotrebiteľskom rozhodcovskom konaní v platnom znení (ďalej len „ZoSRK“), článkom 6 ods. 1, článkom 3 ods. 3 smernice Rady 93/13/EHS o nekalých podmienkach v spotrebiteľských zmluvách (ďalej len „Smernica“), § 52 ods. 1, 2, 3, 4, § 5 ods. 1 prvá veta, ods. 2, 3, 4 písm. r), 5 zákona č. 40/1964 Zb. Občiansky zákonník (ďalej len „OZ“).

2. V dôvodoch rozhodnutia uviedol, že žalobkyňa sa žalobou doručenou súdu dňa 21.05.2021 domáhala zrušenia rozhodcovského rozsudku vydaného Slovenským arbitrážnym súdom zriadeným Asociáciou Slovenských arbitrážnych súdov, z.z.p.o. v konaní o zaplatenie 3 463,43 eura s príslušenstvom, sp. zn. 79/07/20 z 03.02.2021. Súčasne žiadala priznať náhradu trov konania. Žalobkyňa poukázala na nedostatok právomoci a príslušnosť rozhodcovského súdu konať vo veci. Ďalej poukázala na neprimeranú výšku zmluvnej pokuty, na výšku mesačnej splátky 89,39 eura v bode 5 predmetného úveru, ktorá nie je správna, pretože dohodou bola tvorená aj náhrada poistného v sume 30 eur mesačne, celkovo tak je výška mesačnej splátky úveru a poistenia pravidelných platieb suma 119,39 eura. V súvislosti s týmto je nesprávne uvedená aj miera RPMN vo výške 20,46 %, pretože po započítaní poistného je výška RPMN 42,29 %, pričom v čase uzavretia zmluvy bola podľa údajov Ministerstva

financií SR najvyššia prípustná výška RPMN 20,56 %. Žalobkyňa na základe vyššie uvedeného preto poukázala aj na bezúročnosť a bezpoplatkovosť úveru podľa § 11 ods. 1 Zákona o spotrebiteľských úveroch. Súd prvej inštancie konštatoval, že žalobkyňa podala žalobu o zrušenie rozhodcovského rozsudku v zákonom stanovenej lehote. Ďalej súd prvej inštancie skúmal, či spotrebiteľské rozhodcovské konanie prebehlo na základe platne uzavretej rozhodcovskej zmluvy, ktorá môže mať formu osobitnej písomnej zmluvy alebo formu rozhodcovskej doložky k zmluve. Iba platná spotrebiteľská rozhodcovská zmluva môže založiť právomoc rozhodcovského súdu na jej základe určitú vec prejednať a rozhodnúť. Rozhodcovskú zmluvu súd prvej inštancie vyhodnotil ako nekalú, postihnutú sankciou absolútnej neplatnosti v zmysle § 53 ods. 5 Občianskeho zákonníka. Konštatoval, že neplatná rozhodcovská zmluva nemohla založiť právomoc rozhodcovského súdu vo veci konať a rozhodnúť, preto takto vydaný rozhodcovský rozsudok je potrebné zrušiť, a preto žalobe žalobkyne vyhovel. Osobitne k bodu 5. rozhodcovskej zmluvy, v zmysle ktorého mala žalobkyňa právo od zmluvy jednostranne odstúpiť aj bez uvedenia dôvodu do 14 kalendárnych dní od uzavretia rozhodcovskej zmluvy, uviedol, že od zmluvy možno odstúpiť len v prípade, že je platná. Od absolútne neplatnej zmluvy sa odstúpiť nedá. Ak je zmluva od začiatku neplatná ex tunc, nie sú splnené zákonné podmienky na dodatočné zrušenie zmluvy. Rozhodcovská zmluva sa nestáva individuálne dohodnutou len tým, že spotrebiteľ má v úzkej časovej lehote hneď po jej podpise právo od tejto zmluvy odstúpiť. Uvedené tiež nemení nič na neprijateľnom charaktere rozhodcovskej zmluvy, keď v posudzovanom prípade bola spotrebiteľovi v konečnom dôsledku odopretá možnosť brániť svoje práva pred všeobecným súdom vo všetkých prípadoch, ak dodávateľ podá voči nemu žalobu na rozhodcovskom súde. O náhrade trov konania rozhodol podľa pomeru úspechu v zmysle § 255 ods. 1 CSP. Keďže žalobkyňa bola v konaní úspešná a zatiaľ čo žalovaný nedosiahol žiadny materiálne merateľný úspech, súd priznal žalobkyni náhradu trov konania v plnom rozsahu (100 %).

3. Proti uvedenému rozsudku podal v zákonnej lehote odvolanie žalovaný, ktorý navrhol, aby odvolací súd napadnutý rozsudok zrušil a vec vrátil súdu prvej inštancie, alebo aby napadnutý rozsudok menil a žalobu zamietol. Odvolanie podal z dôvodov uvedených v § 365 ods. 1 písm. b), f) a h) CSP. Namietal správnosť záveru súdu prvej inštancie, že nebolo preukázané, že si žalobca individuálne vymienil uzavretie rozhodcovskej zmluvy. V rozsudku sa neuvádza označenie jediného zákonného ustanovenia, ktoré by malo určovať takýto predpoklad uzavretia a platnosti rozhodcovskej zmluvy. Uviedol, že bola dodržaná podmienka vyplývajúca z § 3 ods. 5 ZoSRK, čo potvrdzuje bod 2. spotrebiteľskej rozhodcovskej zmluvy a v konaní neboli tvrdené a ani preukázané skutočnosti, ktoré by uvedené spochybnili alebo popreli. Tiež považoval za nesprávny záver súdu prvej inštancie, že nebolo preukázané poučenie žalobkyne, pretože spotrebiteľská rozhodcovská zmluva v bode 7 obsahuje zákonom určené poučenie. Namietal, že súd prvej inštancie sa náležitou podla § 3 ods. 3 (Spotrebiteľská rozhodcovská zmluva musí obsahovať poučenie podľa vzoru uvedeného v prílohe č. 1) ZoSRK nezaoberal. Tiež nesúhlasil s tým, že spotrebiteľská rozhodcovská zmluva je neprijateľná zmluvná podmienka, pretože tou by bola len v prípade, ak by umožňovala prejednanie sporu v inom type rozhodcovského konania ako v rozhodcovskom konaní podľa ZoSRK. Žalovaný tvrdil, že vykonaným dokazovaním neboli dokázané skutočnosti, ktoré by odôvodnili zrušenie rozhodcovského rozsudku. Poukázal tiež na to, že rozsudok neobsahuje označenie konkrétneho zákonného dôvodu podľa § 45 ods. 1 ZoSRK, v zmysle ktorého rozhodol o zrušení rozhodcovského rozsudku, čo teda popiera preskúmateľnosť napadnutého rozsudku a aj možnosť žalovaného efektívne spochybniť splnenie predpokladov vyžadovaných zákonom podľa toho zákonného ustanovenia, ktorého znaky by mali byť naplnené pre jeho aplikáciu.

4. Žalobkyňa vo vyjadrení k odvolaniu poukázala na § 53 ods. OZ, podľa ktorého za individuálne dojednané zmluvné ustanovenia sa nepovažujú také, s ktorými mal spotrebiteľ možnosť oboznámiť sa pred podpisom zmluvy, ak nemohol ovplyvniť ich obsah. Podľa § 53 ods. 3 OZ, ak dodávateľ nepreukáže opak, zmluvné ustanovenia dohodnuté medzi dodávateľom a spotrebiteľom sa nepovažujú za individuálne dojednané. Citované ustanovenia sa považujú za kogentné, od ktorých nie je možné sa odchýliť. Zmluvné ustanovenia rozhodcovskej zmluvy majú byť individuálne dojednané so spotrebiteľom a nie vymienenie uzatvorenia rozhodcovskej zmluvy. Z uvedeného dôvodu je citácia § 3 ods. 5 ZoSRK a právna polemika žalovaného s tým súvisiaca absolútne bezvýznamná. Zmluva o spotrebiteľskom úvere a spotrebiteľská rozhodcovská zmluva boli uzatvorené toho istého dňa, obe sú formulárové zmluvy. Žalobkyňa ako spotrebiteľ nemala možnosť ovplyvniť obsah predloženej spotrebiteľskej rozhodcovskej zmluvy a nevyjedнала si osobitne podmienky rozhodcovskej zmluvy, nemala možnosť ovplyvniť jej znenie. Žalobkyňa ako spotrebiteľ mohla zmluvu o úvere a rozhodcovskú zmluvu len ako celok odmietnuť

alebo podpísať a tým sa podrobiť všetkým ich podmienkam. S poukazom na odôvodnenie rozsudku v bode 25 uviedla, že možnosť iniciovania sporu spotrebiteľom je len hypotetická, pričom rovnaký názor vyslovil aj Okresný súd Nové Zámky proti žalovanému v rozsudku vydaného pod sp. zn. 13Cr/1/2019. Samotná skutočnosť, že v spotrebiteľskej rozhodcovskej zmluve sú poučenia podľa ZoSRK neznamená, že spotrebiteľ bol v deň uzatvorenia spotrebiteľskej zmluvy kvalifikovane poučený o všetkých následkoch uzatvorenia takejto zmluvy. Z vykonaného dokazovania nevyplývalo, že by v rámci kontraktácie došlo k naplneniu zákona, a že by s odbornou starostlivosťou príslušný zamestnanec žalovaného najprv poučil žalobkyňu a nechal jej priestor na rozhodnutie a voľbu. Žalovaný si v tomto smere dôkazné bremeno nesplnil, preto súd dospel k záveru, že rozhodcovská zmluva nebola dohodnutá riadne, nebola so žalobkyňou individuálne vyjednaná. Ďalej uviedla, že postup, ktorým je daný alternatívny výber súdneho orgánu zo strany žalujúcej možno konštatovať ako obchádzanie zákona žalovaným, pretože sa takto mala vylúčiť zákonná úprava na ochranu spotrebiteľa. Z dôvodu nerovnováhy medzi žalobkyňou a žalovaným v právach a povinnostiach je jednoznačné, že alternatívny výber súdneho orgánu prináleží hlavne žalovanému. Vzhľadom na uvedené skutočnosti navrhla, aby odvolací súd napadnutý rozsudok potvrdil.

5. V odvolacej replike odvolateľ uviedol, požiadavky ZoSRK osobitne pokiaľ ide o náležitosti a zahrnutie predpísaného poučenia podľa prílohy č. 1 do textu spotrebiteľskej rozhodcovskej zmluvy vedú k záveru, že zákon predpokladá formulárový charakter spotrebiteľskej rozhodcovskej zmluvy. Samotná skutočnosť, či má nejaká zmluva formulárový charakter neznamená, že ide automaticky neprijateľnú zmluvnú podmienku. Zdôraznil, že spotrebiteľská rozhodcovská zmluva zodpovedá svojim obsahom ZoSRK a je s ním v súlade. Žalovaný tiež upriamil pozornosť aj na právnu úpravu neprijateľnej zmluvnej podmienky pred a po 01.01.2015. V uvedený deň nadobudol účinnosť ZoSRK a súčasne ním došlo aj k novelizácii Občianskeho zákonníka v ustanovení § 53 ods. 4 písmeno r) Občianskeho zákonníka. Znenie od 01.01.2015 je nasledovné: „Za neprijateľné podmienky uvedené v spotrebiteľskej zmluve sa považujú najmä ustanovenia, ktoré umožňujú, aby bol spor medzi stranami riešený v rozhodcovskom konaní bez splnenia podmienok ustanovených osobitným zákonom.“ Podľa dôvodovej správy k ZoSRK navrhovaná zmena reaguje na novoformulované ustanovenie § 3 ZoSRK. Súčasne sa zavádza prechodné ustanovenie, podľa ktorého sa nové vymedzenie neprijateľnej zmluvnej podmienky použije na spotrebiteľskú zmluvu uzatvorenú po účinnosti zákona. Na základe uvedeného vyvodil záver, že ZoSRK nevyžaduje pre platnosť spotrebiteľskej rozhodcovskej zmluvy individuálny charakter, právna úprava pripúšťa uzatvorenie spotrebiteľskej rozhodcovskej zmluvy aj vopred, nie až po vzniku sporu, ak zákon určil, aký obsah a akú formu má mať poučenie, tak zachovanie daných požiadaviek je v zmysle zákona postačujúce. Zo zákona vyplýva, že je ohľadne obsahu poučenia určená len jedna formálna požiadavka, a to na zaradenie štátom predpísaného znenia poučenia do textu spotrebiteľskej rozhodcovskej zmluvy, ak jej význam by sa mohol spochybniť spôsobom, ako to robí žalobkyňa. Z pohľadu argumentácie žalobkyne sa javí, že jedinou možnosťou akéhokoľvek dodávateľa úveru je vyhotovenie zvukovo-obrazového záznamu o priebehu uzatvárania spotrebiteľskej rozhodcovskej zmluvy. Ak žalobkyňa sleduje svojimi tvrdeniami taký výklad označeného ustanovenia zákona, potom podľa žalovaného ide o postup, ktorý nie je v súlade s nálezom Ústavného súdu SR sp. zn. III. ÚS 72/2010 zo dňa 04.05.2010.

6. Žalobkyňa v odvolacej duplike uviedla, že sa v plnom rozsahu pridrižiava písomne podaného vyjadrenie k odvolaniu, ako aj predchádzajúcich písomností, ktoré obsahujú vyjadrenie žalobkyne aj na najnovšie stanovisko žalovaného. Rozhodnutie súdu prvej inštancie považuje za vecne správne a odvolanie žalovaného za nedôvodné. Zároveň si uplatnila náhradu trov odvolacieho konania.

7. Krajský súd v Nitre, ako súd odvolací (§ 34 CSP), po preskúmaní napadnutého rozsudku, konania, ktoré mu predchádzalo a odvolania žalovaného, podľa § 363 a § 365 ods. 1 CSP, viazaný dôvodmi a rozsahom tohto odvolania (§ 379, § 380 ods. 1 CSP), skutkovým stavom zisteným súdom prvej inštancie podľa § 383 CSP, bez nariadenia odvolacieho pojednávania podľa § 385 ods. 1 CSP, za splnenia podmienok uvedených v ustanovení § 219 ods. 3 CSP, dospel k záveru, že odvolanie žalovaného nie je opodstatnené, a preto napadnutý rozsudok ako vecne správny podľa § 387 ods. 1 CSP potvrdil.

8. Podľa § 387 ods. 1 CSP odvolací súd rozhodnutie súdu prvej inštancie potvrdí, ak je vo výroku vecne správne.

9. Podľa § 387 ods. 2 CSP, ak sa odvolací súd v celom rozsahu stotožňuje s odôvodnením napadnutého rozhodnutia, môže sa v odôvodnení obmedziť len na skonštatovanie správnosti dôvodov napadnutého rozhodnutia, prípadne doplniť na zdôraznenie správnosti napadnutého rozhodnutia ďalšie dôvody.

10. Odvolací súd, rozhodujúc o odvolaní podanom žalovaným, preskúmal v danej veci tak napadnutý rozsudok súdu prvej inštancie, konanie, ktoré mu predchádzalo a tiež dôvody odvolania a skonštatoval, že súd prvej inštancie vykonal dostatočné dokazovanie, jednotlivé dôkazy vyhodnotil a na ich závere vec aj správne právne posúdil. Následne vo veci rozhodol napadnutým rozsudkom, s ktorým sa odvolací súd v plnom rozsahu stotožnil, a preto ho podľa § 387 ods. 1 CSP potvrdil.

11. Predmetom konania je žaloba doručená súdu prvej inštancie dňa 21.05.2021 o zrušenie rozhodcovského rozsudku. Jedným z dôvodov prečo žalobkyňa žiadala zrušiť rozhodcovský rozsudok, ktorý vydal Slovenský arbitrážny súd, zriadený Asociáciou Slovenských arbitrážnych súdov, z.z.p.o., so sídlom Križná 56, 821 08 Bratislava pod sp. zn. 79/07/20 dňa 03.02.2021 bolo, že spotrebiteľská rozhodcovská zmluva od ktorej odvodzuje svoju právomoc spotrebiteľský rozhodcovský súd nebola uzatvorená platne. Súd prvej inštancie žalobe v celom rozsahu vyhovel a napadnutým rozsudkom zrušil rozhodcovský rozsudok vydaný rozhodcom Mgr. Miroslavom Semancom, Slovenského arbitrážneho súdu zriadeného Asociáciou Slovenských arbitrážnych súdov, z.z.p.o., so sídlom Križná 56, 821 08 Bratislava z 03.02.2021, spisovej značky 79/07/20 a žalobkyni priznal proti žalovanému nárok na náhradu trov konania v plnom rozsahu. Súd prvej inštancie dospel k záveru, že spotrebiteľská rozhodcovská zmluva nebola individuálne dojednaná a predstavuje neprijateľnú zmluvnú podmienku, ktorá spôsobuje značnú nerovnováhu v právach a povinnostiach zmluvných strán v neprospech spotrebiteľa v rozpore s § 53 OZ. Rozhodcovskú zmluvu preto súd prvej inštancie vyhodnotil ako nekalú, postihnutú sankciou absolútnej neplatnosti podľa § 53 ods. 5 OZ. Neplatná rozhodcovská zmluva nemohla založiť právomoc rozhodcovského súdu vo veci konať a rozhodnúť.

12. Odvolací súd sa v plnom rozsahu stotožňuje s odôvodnením súdu prvej inštancie, pričom podľa § 387 ods. 2 CSP sa obmedzuje len na skonštatovanie správnosti týchto dôvodov a z hľadiska hospodárnosti konania ich nebude opakovať. Na zdôraznenie správnosti napadnutého rozhodnutia však dodáva, že osobitosť postavenia rozhodcovského súdu spočíva medzi iným v tom, že jeho právomoc vec prejednať a rozhodnúť, sa odvodzuje od rozhodcovskej zmluvy. Predpokladom právomoci rozhodcovského súdu je teda platné uzavretie rozhodcovskej zmluvy medzi zmluvnými stranami, a to či už vo forme osobitnej zmluvy alebo rozhodcovskej doložky. Iba platná rozhodcovská zmluva môže totiž založiť právomoc rozhodcovského súdu na jej základe určitú vec prejednať a rozhodnúť; absolútna neplatnosť právneho úkonu má za následok, akoby právny úkon nebol nikdy uzavretý.

13. Podľa § 45 ods. 3 ZoSRK, súd v konaní o žalobe o zrušenie rozhodcovského rozsudku vždy preskúma, či sú dôvody na zrušenie rozhodcovského rozsudku podľa odseku 1 písm. c), e) a i) až l).

14. Podľa § 45 ods. 1 písm. e) ZoSRK, účastník spotrebiteľského rozhodcovského konania sa môže žalobou podanou proti druhému účastníkovi na súde domáhať zrušenia rozhodcovského rozsudku, ak spotrebiteľská rozhodcovská zmluva neobsahuje náležitosti podľa § 3 alebo je tu iný dôvod neplatnosti spotrebiteľskej rozhodcovskej zmluvy.

15. Podľa § 53 ods. 4 písm. r) Občianskeho zákonníka v znení účinnom od 01.01.2015 za neprijateľné podmienky uvedené v spotrebiteľskej zmluve sa považujú najmä ustanovenia, ktoré umožňujú, aby bol spor medzi stranami riešený v rozhodcovskom konaní bez splnenia podmienok ustanovených osobitným zákonom,

16. Odvolací súd síce dáva do pozornosti, že súd prvej inštancie aplikoval na prejednávajúcu vec neúčinnú právnu normu (§ 53 ods. 4 písm. r) Občianskeho zákonníka v znení účinnom do 01.01.2015), avšak podľa jeho názoru, tento nedostatok nemal vplyv na vecnú správnosť napadnutého rozsudku.

17. Občiansky zákonník účinný od 01.01.2015 za neprijateľnú podmienku v ust. § 53 ods. 4 písm. r) považuje aj dojednanie umožňujúce, aby bol spor medzi stranami riešený v rozhodcovskom konaní bez plnenia podmienok ustanovených osobitným zákonom. Týmto osobitným zákonom je zákon č. 335/2014 Z. z. o spotrebiteľskom rozhodcovskom konaní. Zákon č. 335/2014 Z. z. v ust. § 45 ods. 1 písm. e) umožňuje účastníkovi spotrebiteľského rozhodcovského konania domáhať sa proti druhému účastníkovi

na súde zrušenia rozhodcovského rozsudku, ak spotrebiteľská rozhodcovská zmluva neobsahuje náležitosti podľa § 3 alebo je tu iný dôvod neplatnosti spotrebiteľskej rozhodcovskej zmluvy. Týmto iným dôvodom však môže byť aj neplatnosť vyplývajúca z príslušných ustanovení Občianskeho zákonníka.

18. Rozhodnutie sporu je závislé od vyriešenia spornej otázky, či Spotrebiteľská rozhodcovská zmluva č. 8500203835 zo dňa 21.11.2017, na základe ktorej rozhodcovský súd založil svoju právomoc, je platná. V zmluve sa účastníci vzťahu dohodli, že akékoľvek spory, nezrovnalosti alebo nároky medzi zmluvnými stranami, vyplývajúce alebo súvisiace s ustanoveniami Zmluvy o spotrebiteľskom úvere (špecifikovanej v ods. 2), vrátane nárokov na náhradu poistného (ak dlžník pristúpil k poisteniu schopnosti splácať úver podľa Zmluvy o spotrebiteľskom úvere), s porušením, ukončením, či neplatnosťou Zmluvy o spotrebiteľskom úvere, budú riešené cestou príslušného súdu v súdnom konaní alebo v rozhodcovskom konaní pred niektorým z nasledovných stálych rozhodcovských súdov podľa rokovacieho poriadku týchto stálych rozhodcovských súdov: a) Slovenský arbitrážny súd so sídlom Krížna 56, 821 08 Bratislava, zapísaný v zozname stálych rozhodcovských súdov vedenom Ministerstvom spravodlivosti SR, číslo povolenia SRS 002 zo dňa 19.03.2015... b) Stály rozhodcovský súd Victoria arbiter so sídlom Vojtecha Tvrdého 793/21, 010 01 Žilina, zapísaný v zozname stálych rozhodcovských súdov vedenom Ministerstvom spravodlivosti SR, číslo povolenia SRS 004 zo dňa 21.04.2015... c) Rozhodcovský súd v Bratislave zriadený pri Asociácii pre rozhodcovské konanie so sídlom Ventúrska 14, 811 01 Bratislava, zapísaný v zozname stálych rozhodcovských súdov vedenom Ministerstvom spravodlivosti SR, číslo povolenia SRS 007 zo dňa 09.06.2015...

19. Rozhodcovská zmluva, hoci uzatvorená na samostatnom tlačive má charakter štandardnej zmluvnej podmienky používanej žalovaným pri uzatváraní zmlúv o spotrebiteľskom úvere so spotrebiteľmi. Občiansky zákonník v ust. § 53 ods. 2 za individuálne dojednané zmluvné ustanovenia nepovažuje také, s ktorými mal spotrebiteľ možnosť oboznámiť sa pred podpisom zmluvy, ak nemohol ovplyvniť ich obsah. V prípade nepreukázania opaku zo strany dodávateľa, zmluvné ustanovenia dohodnuté medzi dodávateľom a spotrebiteľom sa nepovažujú za individuálne dojednané (§ 53 ods. 3 Občianskeho zákonníka). Rozhodcovská zmluva bola uzatvorená na predtlačenom formulári v čase uzatvorenia zmluvy o spotrebiteľskom úvere a žalovaný ničím nepreukázal individuálny charakter tohto dojednaní.

20. Individuálnosť vyjednaní nie je závislá od fyzického oddelenia časti dojednaní od iných, ale v preukázanej možnosti spotrebiteľa ovplyvniť znenie formulárovej zmluvy predkladanej mu dodávateľom. Keďže rozhodcovská zmluva bola navrhnutá vopred, a ide o predbežne formulovanú štandardnú zmluvu, je potrebné zaoberať sa tým, či mal žalobca možnosť ovplyvniť výber rozhodcovského súdu, ktorý prejednal spotrebiteľský spor, alebo vybrať miesto rozhodcovského konania a súčasne, či bol zoznam rozhodcovských súdov oprávneným určený už vopred. Vznik spotrebiteľskej rozhodcovskej zmluvy totiž vyžaduje individuálne rozhodnutie spotrebiteľa a jeho slobodnú vôľu o tom, že si vymieňuje spotrebiteľské rozhodcovské konanie, a to preukázateľne. Dlžník, ktorému je predložená typová zmluva v predtlačí, nemá vzhľadom na takúto podobu zmluvy v zásade reálnu možnosť ovplyvniť jej obsah, o to viac možno mať pochybnosti, či si je vedomý všetkých dôsledkov, ktoré so sebou dojednanie rozhodcovskej zmluvy nesie. Predmetná rozhodcovská zmluva síce dáva na výber žalujúcej strane medzi všeobecným a rozhodcovským súdom, avšak v konečnom dôsledku bol výber súdu na žalobcovi, pretože v prípade, že sa žalobca rozhodne podať žalobu na rozhodcovský súd, vyberie niektorý z uvedených rozhodcovských súdov a možnosť voľby dlžníka – spotrebiteľa je len iluzórna a reálne mu tento výber neumožňuje. Možnosť iniciovania sporu zo spotrebiteľskej zmluvy aj spotrebiteľom treba považovať za skôr teoretickú (keďže tu spektrum potenciálnych požiadaviek spotrebiteľa nesplnených druhou stranou zmluvného vzťahu je zjavne veľmi obmedzené, pričom do takéhoto spektra samozrejme nemôže patriť žaloba o zrušenie rozhodcovského rozsudku predpokladajúca prvotnú voľbu prejednaní a takto i rozhodnutia sporu rozhodcom). Rozhodcovská zmluva nebola napriek jej formulácii skutočne alternatívna. Značnú nerovnováhu v právach a povinnostiach zmluvných strán v neprospech spotrebiteľa spôsobuje to, ak spotrebiteľovi jeho zmluvný partner prakticky nanúti podrobenie sa právomoci rozhodcu v dôsledku výberu medzi viacerými do úvahy prichádzajúcimi spôsobmi riešenia sporu, vykonaného takouto silnejšou stranou spotrebiteľského vzťahu. Túto nerovnováhu nie je spôsobilé eliminovať ustanovenie, ktoré prakticky rovnocennú možnosť výberu poskytuje spotrebiteľovi, avšak len pre prípad záujmu jeho samotného viesť spor (teda len v tom prípade, ak sa spotrebiteľ rozhodne sám stať žalobcom a niečo od svojho zmluvného partnera požadovať) (nález Ústavného súdu SR sp. zn. I. ÚS 382/2022 zo dňa 15.12.2022). Spotrebiteľ v skutočnosti ešte pred vznikom akéhokoľvek sporu stráca právo brániť sa voči nárokom veriteľa na

riadnom súde v mieste svojho bydliska. Po tomto výbere už povinný nemá faktickú možnosť podať návrh na začatie konania, resp. brániť sa pred všeobecným súdom, čím dochádza k porušeniu jeho práv.

21. Odvolací súd zhodne ako súd prvej inštancie dospel k záveru, že takto formulovaná rozhodcovská zmluva, spôsobuje značnú nerovnováhu v právach a povinnostiach strán, a to v neprospech spotrebiteľa. Napriek skutočnosti, že rozhodcovská zmluva bola v danom prípade uzavretá na samostatnej listine a teda na prvý pohľad sa táto môže javiť ako individuálne dojednaná, podľa názoru odvolacieho súdu táto nielenže nebola dojednaná individuálne, ale bola uzavretá v čase zníženej bdelosti spotrebiteľa, motiváciou ktorého bolo v prvom rade uzavrieť úverovú zmluvu, čo mohlo mať za následok, že jeho vôľa uzavrieť súčasne aj rozhodcovskú zmluvu podľa názoru odvolacieho súdu bola podstatne ovplyvnená. Na individuálne dojednanie je potrebné rešpektovať a zachovať proces tvorby zmluvy ustanovený v Občianskom zákonníku. Predkladanie rozhodcovských zmlúv spotrebiteľom za stavu, keď nepoznajú pravidlá rozhodcovského konania a prirodzene nevenujú dostatočnú pozornosť tejto časti formuláru, sa zneužíva k záverom o individuálnom vyjednaní zo strany spotrebiteľov. Je neakceptovateľné, aby porušovateľ práva presúval zodpovednosť na slabšiu stranu a je vylúčené, aby za takýchto okolností súd akceptoval rozhodcovskú zmluvu. Nekalosť tohto zmluvného dojednania podľa názoru odvolacieho súdu spočíva v prisvojení si práva voľby súdu, ktorú nemá spotrebiteľ pri bežnom čítaní oboch zmlúv (keďže k ich podpisu spravidla dochádza naraz) možnosť odhaliť. Spotrebiteľ nemal možnosť zapojiť sa do výberu rozhodcovského súdu, ktorý spor prejedná a rozhodne. Naopak, veriteľ bol ten, ktorý rozhodcovskú zmluvu pripravil a vybral rozhodcovské súdy, ktorým sa má spotrebiteľ podriaďiť.

22. Pokiaľ ide o bod 7 spotrebiteľskej rozhodcovskej zmluvy, z tohto vôbec nemožno vyvodiť splnenie informačnej povinnosti žalovaného vo vzťahu k rozdielnostiam medzi riešením sporu pred rozhodcovským súdom a všeobecným súdom. Uvedený článok obsahuje len základné informácie o priebehu konania, avšak iba pred rozhodcovským súdom. Aké sú aspoň základné rozdielnosti súdneho a rozhodcovského konania, z tohto článku vôbec nevyplýva. Žalovaný sa svojej zodpovednosti za uzatvorenie neprijateľnej zmluvnej podmienky nemôže zbaviť ani poukazom na princíp „ignorantia iuris non excusat“ (neznalosť zákona neospravedlňuje) uplatnením jeho dôsledkov v neprospech žalobkyne. Kým rešpektovanie tohto princípu v spotrebiteľských právnych vzťahoch zo strany dodávateľa treba požadovať v najvyššej možnej miere, jeho uplatnenie v neprospech spotrebiteľa bude prichádzať do úvahy len výnimočne, ak to budú odôvodňovať konkrétne okolnosti prípadu. Aj v prípade tohto princípu totiž platí, že v konkrétnych súvislostiach ustupuje na strane spotrebiteľa dôležitejšiemu princípu, ktorým je princíp ochrany spotrebiteľa. Vychádzajúc z povahy spotrebiteľských právnych vzťahov, realite praktického života a teda aj zdravému rozumu, odporuje požiadavka podrobnej znalosti právnych predpisov zo strany spotrebiteľa. Preto neinformovanosť spotrebiteľa, resp. jeho nedostatočná informovanosť v tejto oblasti mu nemôže byť na ujmu.

23. K bodu č. 2 zmluvy odvolací súd uvádza, že ani vopred pripravené vyhlásenie veriteľa v predtlačenej formulárovej zmluve dostatočne nepreukazuje, že uzatvorením spotrebiteľskej rozhodcovskej zmluvy nebolo podmienené uzatvorenie spotrebiteľskej zmluvy, pričom so samotnou individuálnosťou dojednania spotrebiteľskej rozhodcovskej zmluvy sa odvolací súd vysporiadal vyššie.

24. Keďže súd prvej inštancie v zhode s odvolacím súdom dospel k záveru, že uzatvorená rozhodcovská zmluva nebola individuálne dojednaná, pričom spôsobuje značnú nerovnováhu v právach a povinnostiach zmluvných strán v neprospech spotrebiteľa, takto uzatvorená rozhodcovská zmluva je neplatná (§ 53 ods. 5 OZ). Z vedených dôvodov súd prvej inštancie správne podľa § 45 ods. 1 písm. e) ZoSRK zrušil napadnutý rozhodcovský rozsudok. Ďalšie námietky žalovaného považoval odvolací súd za irelevantné, ktoré by neboli spôsobilé privodiť zmenu napadnutého rozsudku, a preto sa s nimi odvolací súd nezaoberal.

25. S poukazom na uvedené dôvody odvolací súd dospel k záveru, že súd prvej inštancie dostatočne zistil skutkový stav veci a vyvodil z neho i správny právny záver, preto považoval odvolanie žalovaného za neopodstatnené a rozsudok súdu prvej inštancie ako vecne správny podľa § 387 ods. 1 CSP potvrdil.

26. O nároku na náhradu trov odvolacieho konania rozhodol v zmysle ustanovenia § 396 ods. 1 v spojení s § 255 ods. 1 CSP. Žalobkyňa, ktorá bola v odvolacom konaní úspešná, priznal voči žalovanému nárok na náhradu trov odvolacieho konania v plnom rozsahu.

27. Toto rozhodnutie prijal senát odvolacieho súdu pomerom hlasov 3:0.

Poučenie:

Proti tomuto rozsudku nie je prípustné odvolanie .

Proti rozhodnutiu odvolacieho súdu je prípustné dovolanie, ak to zákon pripúšťa (§ 419 CSP) lehote dvoch mesiacov od doručenia rozhodnutia odvolacieho súdu oprávnenému subjektu na súde, ktorý rozhodoval v prvej inštancii.

V dovolaní sa popri všeobecných náležitostiach podania uvedie, proti ktorému rozhodnutiu smeruje, v akom rozsahu sa toto rozhodnutie napáda, z akých dôvodov sa rozhodnutie považuje za nesprávne (dovolacie dôvody) a čoho sa dovolateľ domáha (dovolací návrh) (§ 428 CSP).

Dovolateľ musí byť v dovolacom konaní zastúpený advokátom. Dovolanie a iné podania dovolateľa musia byť spísané advokátom (§ 429 ods. 1 CSP).